

ZAČASNA RABA PRAZNIH PROSTOROV

Dobre prakse v Sloveniji
in priročnik za posredovanje
med lastniki in uporabniki

MREŽA ZA PROSTOR
Delovna skupina za začasno rabo prostora

Maj 2018

0. Uvod

1. Model posredovanjačasne rabe prostora

2. Ključni dejavniki za uspeh 7

3. Dobri primeričasne rabe v Sloveniji

GT22

Onkraj gradbišča

Kje je prostor?

Kje je prostor v Postojni?

Kje je prostor v Novem mestu?

4. Financiranje aktivnosti

5. Za konec

6. O nas

Uvod

Začasna raba prostora je lahko pomemben dejavnik pri oživljanju zapuščenih in nerabljenih prostorov – pa naj gre za odprte površine, stavbe ali njihove dele. Medtem ko so nerabljeni prostori znak zastoja in mrtvila, pogosto pa vodijo celo v propadanje in posledično degradiranje širšega okoliša, začasna raba pomembno vpliva na dvig uporabne, ekonomske, družbene in kulturne vrednosti samega prostora in okolice. Obenem izboljšuje prostorske pogoje za različne dejavnosti in urbane skupnosti, s čimer pomembno vpliva tako na vznik in uresničitev posameznih pobud kot tudi na dvig kakovosti in pestrosti življenja v mestnih četrtih.

Namen

S predlogom možnega izvajanja aktivnosti spodbujanjačasne rabe prostora želimo pomagati na eni strani potencialnim uporabnikom (ustvarjalnim in družbeno dejavnim skupinam in posameznikom, podjetnikom ipd.), na drugi pa javnim in zasebnim lastnikom nepremičnin, da se lažje odločajo za začasno rabo prostora.

Z analizo predstavljenih primerov želimo prikazati možne načine financiranja in funkcioniranja različnih modelov urejanja razmerij med lastnikom in uporabnikom.

Koristniki

- lokalne civilne iniciative in društva na področju urejanja prostora
- občine
- zainteresirani potencialni uporabniki: start up podjetja, socialna podjetja, kulturne organizacije
- lastniki nepremičnin, ki samevajo

Model spodbujanjačasne rabe

Model, ki ga razvijamo, izhaja iz analize delujočih primerovčasne rabe in ponuja nabor možnih načinov financiranja tako pobudnikov kakor tudi potencialnih uporabnikov.

Model posredovanja začasne rabe prostora

Da bi začasna raba zaživela, je pogosto potrebno posredovanje med lastniki praznih prostorov in uporabniki, ki bi jih želeli začasno uporabljati. Na določenem območju je za izvedbo aktivnosti ključna aktivna neformalna ali formalna skupina ali NVO ali pa posameznik, ki živi na območju in ga dobro pozna.

1. korak:

mapiranje območja:

Terensko evidentiranje zapuščenih objektov in odprtih prostorov, ki bi bili lahko zanimivi za začasno rabo.

udeleženci:

pobudniki

cilj:

evidentiranje stanja

izziv:

dostopnost prostorov

2. korak:

ugotavljanje lastništva prostorov:

Podatke lahko pridobimo iz zemljiške knjige in katastra, ki jih preverimo na terenu (zemljiškoknjižni podatki niso vedno urejeni).

udeleženci:

pobudniki

cilj:

možnost uspostavljanja kontaktov z lastniki

izziv:

dostop do podatkov in ažuriranost evidenc

3. korak:

evidentiranje potencialnih uporabnikov:

Potencialne uporabnike lahko povabimo k izpolnitvi obrazca na spletu (Facebook, spletna stran), z obveščanjem s plakati in tiskovinami po soseski, z objavami v lokalnih medijih, lahko uporabimo tudi podatke iz evidenc NVO, prav tako je lahko učinkovita metoda »od ust do ust«.

udeleženci:

pobudniki

cilj:

evidentiranje potreb

izziv:

motiviranje potencialnih uporabnikov k aktivnem reševanju potreb

4. korak:

kontaktiranje lastnikov in potencialnih uporabnikov:

Pomemben je osebni pristop. Še posebej lastnikom je smiselno pojasniti koristi začasne rabe. Tudi potencialne uporabnike je dobro osebno povabiti na dogodke.

udeleženci:

pobudniki

cilj:

uspostavljanje osebne stika

izziv:

podrobna predstavitev koristi, ki bi jih imele obe strani od začasne rabe prostora

5. korak

organiziranje delavnice, kjer se srečajo potencialni uporabniki in lastniki (speed dating):

Iz dosedanjih izkušenj je razvidno, da je dobro organizirati dva dogodka: najprej posvet na temo začasne rabe, na katerem so predstavljeni primeri dobre prakse in izkušnje iz drugih okolij, potem pa delavnico oz. srečanje lastnikov in potencialnih uporabnikov, katere cilj vzpostavljanje zaupanja.

udeleženci:

pobudniki, lastniki prostorov, potencialni uporabniki, predstavniki primerov dobrih praks

cilj:

vzpostavljanje odnosa zaupanja

izziv:

motiviranje lastnikov in potencialnih uporabnikov za sodelovanje na dogodkih

6. korak:

testno obdobje:

Za zagon in testno obdobje je dobro izkoristiti kakšen kulturni dogodek ali festival, ki se odvijav kraju. Kratko obdobje (z možnostjo podaljšanja) opogumi tako lastnike kot tudi uporabnike, da se lažje odločijo za začasno rabo.

udeleženci:

lastniki prostorov, potencialni uporabniki

cilj:

poskusno sodelovanje

izziv:

uspešnost testnega sodelovanja in možnost nadaljevanja

7. korak:

pravna podpora pri sklepanju pogodb in svetovanje:

Če pride do sodelovanja, še posebej v primeru nadaljevanja začasne rabe, ki bo mogoče prerasla v trajnejšo obliko, lahko skupina za začasno rabo Mreže za prostor ponudi pravno svetovanje in pomoč pri sklepanju pogodb.

udeleženci:

pobudniki, Mreža za prostor

cilj:

pravna varnost in nadaljevanje sodelovanja

izziv:

prehod iz začasne v bolj trajno rabo

Ključni dejavniki uspeha

UDAREN ZAČETEK

Skoraj vsi primeri uspešnih začasnih rab so se začeli v sklopu festivala; začetni cilj je bila kratkotrajna oživitev prostora, ki pa se je izkazala za dobro rešitev in se je tako nadaljevala.

VLOGA POSREDNIKA

Posrednik med lastniki in uporabniki lahko pripomore pri vzpostavitvi zaupanja. Naj že v fazi pripravljanja naveže čim več osebnih stikov z lastniki praznih prostorov, pa tudi z uporabniki.

GRAJENJE SKUPNOSTI

Najpomembnejši in verjetno najtežji del je ustvariti skupnost zainteresiranih uporabnikov. Dobro je, če se na vzpostavljanju skupnosti gradi vnaprej, tako da se imajo zainteresirani čas spoznati in povezovati, saj je to ključnega pomena.

POVEZOVANJE

Spoznavanje, povezovanje in organiziranje uporabnikov pripomore k deljenju finančnega bremena začasne rabe ter k boljšemu prostorskemu in časovnemu izkoristku. Večje število uporabnikov enega prostora lahko omogoči daljši odpiralni/obratovalni čas, dežurstva, medsebojno pomoč itd.

KOMUNIKACIJA

Nujna je čim boljša komunikacija med udeleženci – sodelujočimi in lastniki – pravtako pa tudi z mediji. Dobra prepoznavnostv javnosti bistveno prispeva k uspešnosti projekta.

VSEBINA

Dobro je, da prostori ponujajo (tudi) vsebino, ki je zanimiva za širšo javnost in prispeva h bogatitvi in oživljanju lokalnega okolja.

Dobri primeri začasne rabe v Sloveniji

Primeri

GT22

Onkraj gradbišča

Kje je prostor?

Kje je prostor v Postojni?

Kje je prostor v Novem mestu?

Način dela

Analiza je potekala prek intervjujev s pobudniki in upravljavci primerov iz obstoječe prakse.

Iz analize vseh primerov smo potegnili zaključke in priporočila za bodoče pobudnike in uporabnike.

Modele financiranja smo razdelali in razširili s predlogi načina izvedbe.

GT22

Je inter in transdisciplinarni laboratorij, ki povezuje umetnost, kulturo, urbane športe in življenje. Ob organski rasti skupnosti, skozi skupne projekte ter na osnovi refleksije in odzivanja na potrebe, ki se porajajo znotraj in onkraj prostorov na Glavnem trgu 22, GT22 vzpostavlja izobraževalno, raziskovalno in produkcijsko platformo.

zakaj je primer zanimiv

GT22 je z svojo raznoliko vsebino postal eden najzanimivejših kulturnih prostorov v Mariboru.

Pobudniki začasne rabe so zasebni lastniki stavbe.

osnovni podatki:

GT22

<http://gt22.si>

pohar.rene@gmail.com

<https://www.facebook.com/GT22Maribor/>

GT22Maribor/

lokacija, začetek / obdobje delovanja, velikost:

Glavni trg 22, Maribor

2012, cca 1000 m²

pobudnik:

Družina Oset-Puppis

upravljalec/uporabnik:

Podpisnik pogodbe je fundacija

Sonda, uporabniki so različna

kulturna društva.

motiv za pobudo:

Poslanstvo: družina Oset-Puppis je

stara mariborska družina in dediči

so želeli nadaljevati poslanstvo

veletrgovca Mihaela Oseta-

Puppisa ter prostore nameniti

razvoju kulture in umetnosti v

Mariboru.

ekonomski motiv:

stavba je samevala in jo je bilo

treba vzdrževati.

začetki:

lastnik je dal pobudo v času EPK,

Fundacija Sondapa je prostor

odprla za vse.

analiza:

upravljanje in način

delovanja:

Fundacija Sonda je podpisnik

pogodbe. Društva so na začetku

delovala ločeno, zdaj pa GT22

deluje kot celota, posamezna

društva prispevajo po svojih

sposobnostih.

vzdrževanje in

financiranje:

Najemnina je v obliki renoviranja

in investiranja v stavbo. Plačujejo

se obratovalni stroški (posamezna

društva jih plačujejo v skladu

s svojimi zmožnostmi). Vir

prihodkov so donacije, vstopnice

za posamezne dogodke, prodaja

promocijskega materiala,

sodelovanje z javnimi zavodi, npr.

Narodnim domom, ipd.

zunanji povod za pobudo:

EPK 2012

vpetost v lokalni kontekst:

GT22 je postal urbani kulturni

center, ki sodeluje scelotno sceno

v Mariboru, javno in zasebno.

odnos z institucijami na lokalni

ravni in širše:

Sodelujejo s SNG Maribor,

Lutkovnim gledališčem Maribor,

MKC, Narodnim domom ipd.,

pa tudi z vsemi relevantnimi

nevladnimi organizacijami.

Kaj smo se naučili?

izkušnje:

Lastniki so zadovoljni, ker

uporabniki investirajo tudi v

prenovo (po enakem ključu kot pri

obratovalnih stroških).

dodana vrednost:

Prostor v samem centru Maribora

je napolnjen z vsebino, ki je

zanimiva za širšo javnost in je

pomembna za spodbujanje lokalne

ekonomije. Zaradi vsebin, ki

drugače ne bi prišle v mesto, je

Maribor privlačnejši in ponuja več

za vse, tako da ga zapušča manj

ljudi.

prednosti:

Ekonomska prednost za lastnika.

Možnost preizkusa modela

delovanja.

izzivi:

Nadaljevanje zgodbe in utrjevanje

GT22 kot celote.

Pritegnitev zasebnih partnerjev k

sodelovanju.

Boljša prepoznavnost v javnosti.

Sodelovanje s še bolj uglednimi

umetniki in organizacijami, tudi na

mednarodni ravni.

Samooskrba.

Širitev v prostor za coworking.

Onkraj gradbišča

Je projekt skupnostnega urbanega vrta na mirujočem gradbišču v Ljubljani. V načrtovanje, urejanje in rabo prostora so dejavno vključeni okoliški prebivalci in drugi zainteresirani. Skupnostni prostor je primarno namenjen vrtovom, druženju in izobraževanju, občasno pa deluje tudi kot javni prostor, saj gosti različne kulturne in izobraževalne dogodke.

zakaj je primer zanimiv

Iz skromnega začetka (14 dni v času trajanja festivala Mladi levi) se projekt nadaljuje že osmo leto. Razvil se je tudi kot prostor za kulturne in izobraževalne dogodke, število uporabnikov pa se povečuje.

osnovni podatki

Onkraj gradbišča
<https://onkrajgradbisca.wordpress.com>
obrat@obrat.org
www.facebook.com/KudObrat
lokacija, začetek / obdobje delovanja, velikost:
Mirujoče gradbišče ob Resljevi ulici v Ljubljani
Vhod nasproti blokov Resljeva c. 32-34
2010 – se nadaljuje
cca 1000 m²

pobudnik:

UD Obrat

upravljalec /uporabnik:

Na začetku KUD Obrat in Zavod Bunker, v nadaljevanju KUD Obrat posamezniki iz soseske in širše Ljubljane.

motiv za pobudo:

Območje, ki je bilo prej 10 let zagrajeno, narediti dostopno za potencialne uporabnike.

analiza:

upravljanje in način delovanja:

KUD Obrat kot podpisnik pogodbe. Skupnost uporabnikov: uporabniki podpišejo pristopno izjavo, v kateri se obvežejo, da bodo poleg svojega vrtička skrbeli tudi za skupne prostore in sodelovali v skupnih akcijah.

vzdrževanje in

financiranje:

Vsako leto je podpisana pogodba z MOL. Najemnina je brezplačna. Prvi dve leti je bil projekt finančno podprt s strani Zavoda Bunker, zdaj je financiran s prispevki uporabnikov.

zunanji povod za pobudo:

Festival Mladi levi

vpetost v lokalni kontekst:

Večina uporabnikov je iz najbližje soseske.

Na vhodu je postavljena informativna tabla.

Dnevi odprtih vrat.

Izobraževalni dogodki, odprti za širšo javnost.

odnosi z institucijami na lokalni ravni in širše:

MOL je lastnik prostora. Bunker, Mreža za prostor, Ministrstvo za kulturo RS, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Semenarna Ljubljana. Različni partnerji pri posameznih dogodkih (Fakulteta za arhitekturo,...).

Kaj smo se naučili?

izkušnje:

Na začetku je dobro imeti za sabo kredibilno organizacijo (Bunker). Za zagon je dobro izkoristiti kulturni dogodek. Nujna je čim boljša komunikacija med zainteresiranimi in tudi z mediji.

dodana vrednost:

Oživljanje in odpiranje prostora v centru mesta za javnost. Povezovanje sosedov. Preizkušanje modela povezovanja, ki ga je možno enostavno prenesti tudi na drugo lokacijo.

prednosti:

Začasna raba tega prostora ustvarja možnosti za eksperimentiranje. Je prostor svobode.

izzivi:

Ohranjanje kontinuitete fluktuacije uporabnikov. Opolnomočenje skupnosti za nadaljevanje aktivnosti. Prenos kompetenc.

Kje je prostor?

Projekt ozaveščanja o pomenu prostora ter spodbujanja povezovanja v Slovenj Gradcu seznanja javnost s konceptom začasne rabe prostora, spodbuja prvi projekt začasne rabe in preverja pozitivne učinke oživitve praznih prostorov. Projekt odpira dvoje aktualnih vprašanj v zvezi s sodobnimi mesti: na eni strani umiranje mestnih središč in na drugi strani vprašanje skupin in posameznikov brez sredstev, ki bi jim zagotovila delovanje v ustreznih prostorih.

zakaj je primer zanimiv

Skupina je s projektom sistematično vzpostavljala začasno rabo kot poskus oživljanja mesta in lokalne ekonomije.

osnovni podatki:

Kje je prostor?
www.kjejeprostor.com,
suler.anja@gmail.com
www.facebook.com/pg/
kjejeprostor

lokacija, začetek / obdobje delovanja, velikost:

Posamezni lokali na Glavnem trgu v Slovenj Gradcu od 15. 9. 2015 do 31.12. 2015, ponekod se nadaljuje 7 lokalov

pobudnik:

Neformalna skupina štirih mladih iz Slovenj Gradca, ki so iskali prostor za svoje aktivnosti

upravljalec/uporabnik:

Pobudniki na začetku in za nekatere uporabnike tudi v nadaljevanju, drugi uporabniki pa so se sčasoma osamosvojili.

motiv za pobudo, začetki iskanje prostora za coworking. Prijava na razpis MK in na razpis občine Slovenj Gradec za kulturne projekte.

analiza:

upravljanje in način delovanja:

Pobudniki so vodili projekt. Na začetku so evidentirali prazne prostore in potencialne uporabnike, stopili v stik z lastniki, razdelili lokale med zainteresirane terposkrbeli za začetno ureditev prostora, vključno s pohištvo. Številni uporabniki so se združili v skupnost in delujejo kot zadruga. vzdrževanje in financiranje Zagonska sredstva so pridobili prek razpisov, nekaj je bilo tudi sponzorskih. Prvi mesec je bila najemnina brezplačna, v nadaljevanju se pogodbe podpisujejo vsako leto za neprofitno najemnino. Uporabniki se financirajo iz dejavnosti in s prostovoljnimi prispevki.

zunanji povod za pobudo:

Pobudniki so postali zunanji pobudniki.

vpetost v lokalni kontekst:

Oživljeno mestno središče Slovenj Gradca.

Večja privlačnost za mlade.

odnos z institucijami na lokalni ravni in širše:

MO Slovenj Gradec je odstopila tudi svoje prazne prostore in finančno podprla zagon projekta MZK. Podjetniški center Slovenj Gradec je prepoznal kakovost projekta in posredoval vabilo k sodelovanju svojim članom.

Kaj smo se naučili?

izkušnje:

Z vzpostavitvijo komunikacije med lastniki in potencialnimi uporabniki se ustvarjajo rezultati.

Posrednik močno pripomore k vzpostavitvi zaupanja med akterji.

dodana vrednost:

Oživljanje mestnega središča Slovenj Gradca.

Prispevek k lokalni ekonomiji.

Namesto predvidene začasne rabe za dobo enega meseca se je začasna raba v določenih primerih nadaljevala in v dveh primerih še traja. Nekateri uporabniki so prevzeli tudi upravljanje in komuniciranje z lastniki.

prednosti:

Preizkušanje modela sodelovanja.

Ekonomska prednost za lastnike.

Oživljanje mestnega središča.

izzivi Nadaljevanje projekta zahteva boljšo organizacijo inplaniranje sredstev (poslovni model).

Dobrodošle bi bile finančne spodbude za začetno kritje stroškov.

Kje je prostor v Postojni?

Pobudniki so v času festivala Zmaj 'ma mlade, od 16. avgusta do 17. septembra 2016, ponudili priložnost tistim, ki so imeli dobre ideje glede tega, kaj lahko doprinesejo v ponudbo na Tržaški ulici, in so s svojo kreativno energijo oživili Postojno. Cilj projekta je bil Tržaški ulici v Postojni vsaj za en mesec povrniti staro slavo, življenje in utrip, kakršnega si zasluži.

zakaj je primer zanimiv

Gre za prvi primer, kjer smo v Skupini za začasno rabo Mreže za prostor z lokalnimi partnerji izvedli predstavitev začasne rabe in spoznavno delavnico, kjer smo povezali lastnike praznih lokalov in potencialne uporabnike.

osnovni podatki:

Kje je prostor v Postojni?
<http://boreo.si/aktivnosti/skupne-akcije/kje-je-prostor-v-postojni>
kjejeprosor@gmail.com
www.facebook.com/kjejeprosor
postojna

lokacija, začetek / obdobje delovanja, velikost:

Tržaška cesta v Postojni
od 15. 8. 2016 do 15.9. 2016
4 lokali

pobudnik:

Mreža za prostor in Boreo, regijsko stičišče NVO Notranjsko kraške regije

upravljalec/uporabnik:

Mreža za prostor in Boreo/
uporabniki so se združili v dve skupini: društvo Lokalci in projekt Z druge strani Javornikov

motiv za pobudo, začetki:

Oživljanje mestnega jedra skozi začasno rabo v času trajanja festivala Zmaj 'ma mlade.

analiza:

upravljanje in način delovanja:

Na predstavitvenem dogodku o začasni rabi je bila izvedena delavnica, na kateri so se potencialni uporabniki in lastniki lokalov, ki so želeli sodelovati, spoznali po metodi hitrih zmenkov. Društvo Lokalci (ki je nastalo z združevanjem lokalnih ustvarjalcev) je še vedno aktivno, ampak na drugih lokacijah.

vzdrževanje in financiranje:

Minimalna finančna podpora iz projekta Mrežaza prostor in prostovoljno delo (4 mesece). Društvo Lokalci se financira s članarino in prodajo izdelkov članov društva.

zunanji povod za pobudo:

Mreža za prostor (skupina za začasno rabo) in Boreo vpetost v lokalni kontekst Boreo je regionalno stičišče NVO na Notranjskem. Društvo Lokalci in projekt Z druge strani Javornikov združujeta ustvarjalce in ponudnike iz celotne regije in širše.

odnos z institucijami na lokalni ravni in širše:

Občina Postojna je projekt podprla, predstavniki občine in župan so sodelovali na predstavitvenem dogodku. Tudi predstavniki ostalih občin v regiji so se udeležili otvoritve projekta.

Kaj smo se naučili?

izkušnje:

Namesto skupnega dogodka in delavnice je treba organizirati dva ločena dogodka: naprej predstavitev projekta in šele potem delavnico. Medijska podpora dogodku je zelo pomembna. Nujno je imeti čim več osebnih stikov z lastniki in uporabniki pred organizacijo dogodkov. Na terenu je nujno imeti lokalno podporo (obstoječe društvo ali osebo, ki živi na območju).

dodana vrednost:

Lokali, ki so sodelovali, so dobili najemnike (oživljanje mestnega središča in prispevanje k lokalni ekonomiji).

Uporabniki so se tudi formalno združili in ustanovili društvo.

prednosti:

Občina je bila zelo naklonjena projektu. Boreo je zelo prepoznaven v lokalnem okolju in ima široko mrežo.

izzivi:

Kako nadaljevati projekt: pridobivanje sredstev in poslovni model.

Kje je prostor v Novem mestu?

Cilj projekta je bil za mesec dni – v času od 15. avgusta do 15. septembra 2016 – v center Novega mesta povrniti življenje in utrip. Tokrat smo (na podlagi izkušenj iz Postojne) prvič izvedli dva ločena uvodna dogodka. Na prvem smo predstavili koncept začasne rabe, vključno s predstavitvijo primerov dobrih praks iz Slovenije. Kasneje smo izvedli še dogodek Zmenkarije, na katerem so se srečali ponudniki prostorov in potencialni uporabniki.

zakaj je primer zanimiv

Lastniki lokalov so izkazali veliko pripravljenost za sodelovanje. Večji izziv je bil pridobiti uporabnike. Je pa iz projekta izšel zanimiv pilotni projekt, Pisarne celovite urbane preнове. Konzorcij NVO je pridobil prostor in v njem mesec dni izvajal dejavnosti, ki sodijo v delokrog tovrstne pisarne.

osnovni podatki:

Kje je prostor v Novem mestu?

<https://www.facebook.com/Kje-je-prostor-v-Novem-mestu-166070910569987/>

lokacija, začetek / obdobje delovanja, velikost:

Staro mestno jedro v Novem mestu od 15. 8. 2016 do 15.9. 2016
11 lokalov (od 81)

pobudnik:

Mreža za prostor
upravljalca/uporabnik:
Info točka Mreže za prostor v Novem mestu, ki deluje pod okriljem Zavoda Zorav sodelovanju z Regijskim NVO centrom – stičišče nevladnih organizacij, KS Center, Knjižnico Mirana Jarca, društvom Grem v mesto in društvom EST=etika.

motiv za pobudo, začetki:

Oživljanje mestnega jedra skozi začasno rabo.

analiza:

upravljanje in način delovanja:

V okviru projekta sta bila širši javnosti namenjena dva dogodka. Na prvem smo predstavili koncept začasne rabe, vključno s predstavitvijo primerov dobrih praks iz Slovenije. Najavili smo tudi naslednji dogodek, na katerem so se srečali ponudniki prostorov in potencialni uporabniki.

vzdrževanje in financiranje:

Minimalna finančna podpora iz projekta Mreže za prostor, Zavod Zora in prostovoljno delo v okviru KS Center ter drugih vključenih NVO, donacije v storitvah.

zunanji povod za pobudo:

Mreža za prostor (skupina za začasno rabo).

vpetost v lokalni kontekst:

Vse vključene organizacije izhajajo in Novega mesta. V projekt jih je pritegnila novomeška Info točka Mreže za prostor.

odnos z institucijami na lokalni ravni in širše:

Predstavnike MO Novo mesto smo vabili le na dogodke. Občina v središču mesta nima primernih prostorov, zato smo se osredotočili na zasebne lastnike prostorov. Dogodkov se predstavniki občine (Urad za prostor in razvoj) se niso utegnili udeležiti, sicer pa projekt pozdravljajo.

Kaj smo se naučili?

izkušnje:

Več časa je potrebno nameniti promoviranju in iskanju uporabnikov. Skupine uporabnikovje treba organizirati vnaprej.

dodana vrednost:

Povečala se je prepoznavnost koncepta začasne rabe, zato bo v naslednjih akcijah najverjetneje lažje zagotoviti začasno zapolnitev prostorov. Nekateri lokali, ki so sodelovali, so dobili najemnike (oživljanje mestnega središča in prispevanje lokalni ekonomiji).

prednosti:

Veliko praznih prostorov v mestu. Veliko zainteresiranih NVO in posameznikov, ki si želijo oživiti mestno jedro. Interes lokalnih oblasti za oživitev mestnega jedra.

izzivi:

Pridobiti podporo lokalne samouprave za intenziviranje začasne rabe – npr. začasno (3 mesece) subvencioniranje stroškov uporabe prostorov (elektrika, komunalna...). Med potencialnimi uporabniki prostora je vladal velik interes, pa se na koncu niso odločili za zasedbo (potrebno bi jih bilo povprašati, zakaj).

Financiranje aktivnosti

Za financiranje aktivnosti imamo na voljo različne vire, ki so odvisni od angažiranosti posameznikov in NVO, ki delujejo na območju.

Članarina

Članarino lahko pobira društvo, ki že deluje na območju ali pagaustanovijo potencialni uporabniki, ki imajo skupne interese. Članarine se lahko zbira tudi z neformaliziranimi pobudami.

Korporativno prostovoljstvo

Vedno več podjetij se odloča za sodelovanje zaposlenih v raznih delovnih skupinah. Prostovoljski programi podjetij obsegajo prostovoljsko neplačano delo zaposlenih za dobrobit širše skupnosti, ki ga z različnimi iniciativami podpira delodajalec oz. podjetje.

Razpisi

Na razpis, občinski ali državni, je mogoče prijaviti enkratni dogodek (npr. na področju kulture), ki pripomore k oživljanju mestnega središča ali soseske. Del sredstev se lahko izkoristi za organizacijo uvodnega dogodka oz. delavnice, s katerim se spodbuja začasna raba, ki lahko kasneje preraste v trajnejšo obliko.

Donacije

Javna ali zasebna podjetja na območju se zaprosi za donacijo, ki bo pomagala pri organizaciji dogodka. Za zahvalo se jih lahko omeni v medijih, ki bodo pokrivali dogodek, njihov logotip se lahko natisne na plakatih in drugih spremljajočih tiskovinah.

Prostovoljno delo

Za izvedbo kakršnekoli aktivnosti je ključno prostovoljno delo posameznikov, ki poznajo območje in so pripravljeni donirati svoj čas za delo na področjih mapiranja in ugotavljanja lastništva praznih prostorov, zbiranja sredstev ter urejanja samih prostorov oz. območja.

Crowdfunding

Uporabniki lahko svoj projekt oz. aktivnost prijavijo na platformo za crowdfunding (Kickstarter, Indiegogo ...). Projekt zahteva tudi veliko prostovoljnega dela, uspeh pa ni zagotovljen.

Zbiranje sredstev (fundraising)

Za zbiranje sredstev se lahko organizira zabava oz. dogodek, na kateri se zbirajo prostovoljni prispevki, organizira se lahko srečelov ali prodaja izdelkov (če ima organizator dovoljenje za prodajo). Lahko se za izvedbo zamišljenega projekta organizira dražba lastnih ali podarjenih izdelkov.

Prodaja lastnih izdelkov

Uporabniki lahko svoje aktivnosti financirajo tudi s prodajo lastnih izdelkov in s tem pokrivajo obratovalne stroške in morebitno najemnino. Lahko pa tudi pridobijo dovoljenje za prodajo pijače (kava, čaj ipd.) za čas trajanja določenega dogodka.

Vsi naštetni načini financiranja zahtevajo nekaj (ali veliko) iznajdljivosti, mogoče pa jih je tudi kombinirati. Glasbena ali gledališka skupina svoj nastop DONIRA, kar pomeni, da PROSTOVOLJNO DELA, dogodek pa je organiziran kot FUNDRAISING, kjer se zbirajo prostovoljni prispevki. Umetniki in drugi ustvarjalci lahko DONIRAJO svoje izdelke, ki se PRODAJAJO na DRAŽBI, izkupiček pa je uporabljen za točno določen namen (npr. za opremo prostora).

Za konec

Največkrat je za premik iz zatečenega stanja mrtvila praznih prostorov potreben »le« pobudnik, da vzpostavi komunikacijo, ki se začne bodisi s spontano pobudo s strani uporabnikov, lastnikov, prek festivala ipd. bodisi z načrtnim dogodkom posredovalnice, kot jo predlagamo v modelu.

Kakovostni vzori nam kažejo in nas učijo, da lahko začasna raba na lokalni ravni z relativno majhnimi sredstvi in omejenim časovnim vložkom hitro vodi tako v prostorske kot tudi v ekonomske spremembe.

O nas

Mreža za prostor

Mreža za prostor omogoča izmenjavo izkušenj na področju urejanja prostora, krepí glas nevladnih organizacij s tega področja in podpira njihov razvoj, informira širšo javnost o trajnostnem urejanju prostora in nastopa kot sogovornik države na tem področju.

Delovna skupina za začasno rabo

Delovna skupina za začasno rabo ponuja pomoč nevladnim organizacijam in neformalnim skupinam pri vzpostavljanju začasne rabe v zapuščenih (praznih) prostorih in na degradiranih območjih, s čimer lokalnim skupnostim in investitorjem pomaga regenerirati dele mesta z majhnimi sredstvi.

MREŽA ZA
PRISTOR

Za več informacij in možnost pravnega svetovanja se obrnite na [Mrežo za prostor](#):

Info točka Ljubljana in koordinator Mreže za prostor:

IPoP, Inštitut za politike prostora, Tržaška 2, 1000 Ljubljana; kontakt osebno po predhodni najavi vsak ponedeljek od 14. do 16. ure ali po tel. 059063 682, e-naslov: ipop@ipop.si

Info točka Koper:

Kolesarska mreža Obala, e-Kavarna PiNA, Kidričeva 43, 6000 Koper; kontakt na e-naslov skm@kolesarji.org.

Info točka Maribor

[Mariborska kolesarska mreža](#), Infoshop Centra mobilnosti Maribor, Partizanska 21, 2000 Maribor; na naslovu in po telefonu 040 556 459 od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure, e-naslov: info@mobilnost.si

Info točka Novo mesto

Zavod Zora, Župančičevo sprehajališče, 'Pumpnca', kontakt po tel. 031 671 946 ali na e-naslov: info@sktovarna.si

Pravno svetovanje s področja urejanja prostora

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC, Metelkova 6, 1000 Ljubljana, tel. (01) 521 18 88 ali e-naslov pic@pic.si

Preberite tudi [analizo o ZAČASNI RABI NEPREMIČNIN V JAVNI LASTI](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

Publikacija je delno financirana iz projekta Mreža za prostor - za trajnostno in vključujoče urejanje prostora, ki ga delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru 11. prednostne osi Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014 - 2020, prednostne naložbe 2.11.4. Krepitev zmogljivosti za vse zainteresirane strani, ki izvajajo politike na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, usposabljanja in zaposlovanja ter socialnih zadev, vključno prek sektorskih in teritorialnih dogovorov za spodbujanje reform na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, Specifični cilj 1: Okrepljena zmogljivost nevladnih organizacij za zagovorništvo in izvajanje javnih storitev.